

PSYCHOLOGIA
MEDYCYNĄ
ZDROWIE

PSYCHOLOGIA MEDYCYNĄ ZDROWIE

redakcja naukowa

Krzysztof Owczarek

Izabela Fijałkowska

TOM III

Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR
Warszawa 2022

Recenzja:

prof. dr hab. *Ewa Mojs*

Uniwersytet Medyczny im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu

Redaktor prowadząca:

Hanna Raciborska

Redakcja i korekta:

Arkadiusz Gudowski

Projekt okładki:

Katarzyna Juras

Grafika na okładce:

JEGAS RA, nr 290182586, iStock

Projekt logotypu ZPiKM WUM:

Natalia Fijałkowska

Copyright © 2022 by Wydawnictwo Naukowe Scholar Sp. z o.o.

Publikacja dofinansowana przez Warszawski Uniwersytet Medyczny

ISBN 978-83-66849-28-0

DOI 10.7366/9788366849280

Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o.

ul. Oboźna 1, 00-340 Warszawa

tel./fax 22 692 41 18; 22 826 59 21; 22 828 93 91

dział handlowy: jak wyżej w. 108

e-mail: info@scholar.com.pl

www.scholar.com.pl

Wydanie pierwsze

Skład i łamanie: *Arkadiusz Gudowski*

Printed in Poland

SPIS TREŚCI

Wykaz autorów	9
IZABELA FIJAŁKOWSKA, KRZYSZTOF OWCZAREK	
Słowo wstępne redaktorów naukowych	13
ROZDZIAŁ 1	
ANNA JAKUBOWSKA-WINECKA	
Psychologia w medycynie transplantacyjnej. Obszary współdziałania na Warszawskim Uniwersytecie Medycznym	19
Streszczenie	19
Abstract	20
Wprowadzenie	20
1. Psychologiczne i społeczne ograniczenia rozwoju transplantologii	21
2. Wyzwanie dla psychologii zdrowia – jak kształtować pozytywne nastawienie społeczne wobec pobierania i przeszczepiania narządów?	23
3. Wyniki badań społecznych	24
4. Wsparcie psychologiczne i wzmacnianie kompetencji psychologicznych osób, których czynności wpływają na jakość i bezpieczeństwo pobierania i przeszczepiania narządów	27
5. Współpraca psychologów i transplantologów w leczeniu chorych	31
6. Szczegółne pole do współdziałania psychologa i transplantologa – przeszczepianie narządów od żywych dawców	33
7. Przygotowanie dzieci i ich opiekunów do transplantacji od żywego dawcy	38
8. Współpraca psychologa w leczeniu dzieci po transplantacji ...	40
Podsumowanie	45
Piśmiennictwo	48

ROZDZIAŁ 2

KATARZYNA BIAŁOSZEWSKA, KRZYSZTOF OWCZAREK

Emocje związane z leczeniem stomatologicznym

u pacjentów w wieku rozwojowym	51
Streszczenie	51
Abstract	52
Wprowadzenie	53
1. Podstawowe pojęcia związane z sytuacją stresową, strachem i lękiem przed leczeniem stomatologicznym	54
1.1. Epidemiologia	56
1.2. Etiologia lęku związanego z leczeniem stomatologicznym pacjentów w wieku rozwojowym	57
1.3. Ból – definicja oraz jego wpływ na stan emocjonalny związany z leczeniem stomatologicznym	59
1.4. Metody oceny poziomu strachu / lęku przed leczeniem stomatologicznym u dzieci i młodzieży	62
1.4.1. Skale liczbowe-behawioralne	63
1.4.2. Metody subiektywne piktogramowe	63
1.4.3. Ograniczenia związane z zastosowaniem skal	64
1.4.4. Metody obiektywne	65
2. Znaczenie kliniczne	65
Podsumowanie	66
Piśmiennictwo	68

ROZDZIAŁ 3

JOANNA CHYLIŃSKA, KRZYSZTOF OWCZAREK

Wypalenie zawodowe w pogotowiu ratunkowym –

porównanie różnych grup zawodowych	75
Streszczenie	75
Abstract	76
Wprowadzenie	77
1. Charakterystyka wypalenia zawodowego	78
2. Źródła wypalenia zawodowego	81
3. Specyfika pracy w pogotowiu ratunkowym	83
3.1. Stres i wypalenie wśród pracowników pogotowia ratunkowego	84
3.2. Wyzwania związane z pandemią COVID-19	85

4. Studium empiryczne	87
4.1. Metoda badania	87
4.2. Wyniki	89
4.3. Dyskusja wyników	90
5. Metody przeciwdziałania wypaleniu w świetle badań własnych i współczesnej literatury przedmiotu – dobre praktyki	92
Piśmiennictwo	95

ROZDZIAŁ 4

TOMASZ KRASUSKI, MARIUSZ JAWORSKI

Propozycja włączenia do programu studiów medycznych

zajęć z seksuologii	99
Streszczenie	99
Abstract	100
1. Standardy rozmowy o życiu seksualnym pacjentów	101
1.1. Trudności w komunikacji mające wpływ na przebieg i skutek rozmowy	102
1.2. Znaczenie programów edukacyjnych na studiach medycznych	102
1.3. Empiryczne przedsięwzięcia	103
2. Warunki przeprowadzonego badania	104
3. Zastosowana metoda	105
3.1. Metoda PAPI z zastosowaniem autorskiej ankiety badawczej z pięciostopniową skalą Likerta	105
3.2. Opis formuły badawczej	106
3.3. Wnioskowanie statystyczne	108
4. Przedstawienie wyników badania	108
4.1. Analiza efektywności fakultetu w kontekście płci uczestników	108
4.2. Analiza efektywności fakultetu z uwzględnieniem roku studiów	112
5. Dyskusja i wnioski	114
Piśmiennictwo	117

ROZDZIAŁ 5

KRZYSZTOF OWCZAREK, IZABELA FIJAŁKOWSKA, MARIUSZ JAWORSKI

Wybrane aspekty psychologiczne

jakości i zdrowego stylu życia	121
Streszczenie	121
Abstract	122
1. Definicja jakości życia	123
2. Ocena jakości życia	125
3. Styl życia jako czynnik determinujący jakość życia	127
4. Racjonalna dieta a jakość życia warunkowana zdrowiem	128
5. Nawyki żywieniowe	
najczęściej występujące wśród Polaków	131
6. Aktywność fizyczna	133
7. Zdrowotne skutki nieprawidłowego stylu życia	136
7.1. Wpływ stylu życia na choroby	
układu sercowo-naczyniowego	136
7.2. Masa ciała a starzenie się mózgu	137
8. Zmienność stylu życia	138
9. Motywacja do zdrowego stylu życia	
osób w podeszłym wieku.....	139
9.1. Zmiana stylu życia jest możliwa w każdym wieku	139
9.1.1. Kluczowe czynniki psychologiczne	
wpływające na akceptację zmiany stylu życia	140
Podsumowanie	142
Piśmiennictwo	142
 Indeks nazwisk	 147